

17 januari 2008

Geachte lezer,

Tot onze verbazing ontving de NVAF opnieuw een sturend onderzoek van Berenschot en het Productschap Tuinbouw (PT) waardoor men zich kan afvragen of Berenschot als bureau wellicht 'te koop' is en men een uitslag van haar kan vragen die men wenst.

We laten dit oordeel graag aan de lezer over.

Om u aan te tonen dat PT aanstuurt op een 'gewenste uitslag' gaat de NVAF niet in op iedere vraag maar op de 'rode draad' uit deze enquête in: **de vragenlijst is sturend en dwingt de geënquêteerde de gedachtewijze van PT te volgen.**

Wij geven een paar voorbeelden maar kunnen feitelijk bijna iedere vraag daarvoor nemen.

Als voorbeeld nemen we vraag 6. Het begint met de volgende introductietekst:

Het Productschap Tuinbouw bevordert een duurzame en concurrerende tuinbouw. Dat doet het PT door stimulering en financiering van zaken als promotie onderzoeksprogramma's milieuprojecten en productkwaliteitsverbetering. PT stelt daarnaast regels op voor bedrijven, zoals het sectorsysteem Co2-emissiehandel. Alle ondernemers in de tuinbouwsector betalen daaraan mee. U dus ook. Het PT voert ook Europese taken uit in opdracht en op kosten van het Ministerie van LNV.

Vervolgens volgen de vragen die zoals u begrijpt in een richting zijn gestuurd met deze tekst. Het is duidelijk dat de tekst en de vraag van Berenschot zal leiden tot een positief oordeel over PT.

Berenschot zou op dezelfde plaats ook deze tekst hebben kunnen plaatsen:

Het Productschap Tuinbouw organiseert collectieve reclame waardoor u, sinds de globalisering een gegeven is, reclame maakt voor de productie van uw concurrent. Heineken maakt ook geen reclame voor Budweiser. Ook wordt collectief onderzoek gedaan dat, als ontwikkelingshulp, gratis wordt weggeven aan uw concurrenten in de Derde Wereld zoals aan bloemenproducenten in Kenia of Ecuador. Philips geeft zijn patenten ook niet weg aan Samsung. Vraag: bent u ervoor of ertegen dat PT doorgaat met het helpen van uw concurrenten?

- 0 - Ja, ik ben voor
- 0 - Nee, ik ben tegen. (maak het vakje zwart van uw keuze)

Kortom: de tekst bepaalt de keuze.

Als dat zo is deugt een enquête niet en wij denken dat Berenschot zoiets toch zou moeten weten. Of doet men dit in zijn onschuld?

Na vraag 8 schrijft Berenschot een volle pagina promotie voor PT en vervolgens onder 9 de vraag: **kunt u aangeven welke van de activiteiten voor uw branche van belang zijn.**

Natuurlijk zijn alle zaken die op deze pagina staan vermeld voor iedere branche van belang. Dit is de bekende 'open doel' vraag en iedereen die enquêtes maakt (waar je een zekere uitslag voor nodig hebt) hanteert deze techniek. Berenschot heeft dus een vraag gecreëerd waar iedereen wel ja op MOET antwoorden in 9.

Vervolgens gaat het om de verwerking van deze vraag: PT doet deze zaken. 100% van de respondenten vindt 3 zaken belangrijk en vervolgens concludeert PT dat 100% van de respondenten de zaken die PT doet van belang vindt. Kortom sturing van de ondervraagde en sturing van de conclusie door de vragensteller.

Vraag 9 zou heel anders zijn als deze vraag wordt gesteld:

- 1) Is onderzoek voor uw bedrijf belangrijk: ja/nee
- 2) Als PT onderzoek doet dan ligt het onderzoek gratis op straat en als u privaat collectief onderzoek doet dan kunt u het patenteren en eventueel de kennis verkopen

Vraag: vindt u (1) dat PT het onderzoek moet doen of vindt u (2) dat u het beter privaat collectief kunt doen

Pas als de vraag op deze wijze wordt gesteld heeft de uitslag waarde.

De sturing door Berenschot blijkt uit vraag 12 waar de aap uit de mouw komt:

In vraag 9 wordt gevraagd: welke 3 zijn voor UW branche belangrijk?

In vraag 12 wordt plotseling als conclusie getrokken: U heeft net aangegeven hoe belangrijk u de verschillende activiteiten van het PT vindt. Maar dat hebben ze helemaal niet aangegeven. Dat is de conclusie die Berenschot eraan verbindt.

Stel dat ik zeg tegen u als privé persoon:

- Ik kook
- Ik was
- Ik maak schoon

Welk van deze 3 zaken is belangrijk voor u?

Uw antwoord: koken

Mijn conclusie: omdat ik kook ben ik dus belangrijk voor u en is het goed dat ik besta. Daarom mag u niet meer zelf koken maar moet u mij verplicht betalen om te koken.....

Nog een voorbeeld: vraag 20 met 4 te kiezen antwoorden: goed / niet goed / maakt me niet uit / weet niet /.

Waarom niet een 5^e optie: mag worden opgeheven?

Omdat de geënquêteerden via 'maakt me niet uit' en 'weet niet' opnieuw worden gestuurd in vraag 21.

Een laatste voorbeeld:

Vraag 18:

Er volgt nu een overzicht van activiteiten die betaald worden uit de heffing. We willen u nu vragen om per activiteit aan te geven of u vindt dat deze activiteit door individuele ondernemers, door de brancheorganisaties (leden betalen, allen profiteren) [*met deze opmerking wordt er gesuggereerd dat de niet-betalers free-riders zijn, hoewel deze mensen wellicht helemaal geen reclame willen maken,*

een ander product telen of zelf merkreclame maken] of door alle branchegenoten via het PT (allen betalen, allen profiteren) *[de conclusie dat we profiteren van de collectieve reclame is voor rekening van PT]* zou moeten worden gefinancierd? (Een andere wijze van financieren kan consequenties hebben voor de activiteiten en net niveau daarvan) *[dit laatste deel creëert ongefundeerde angst vanwege de keuze van het negatieve woord 'consequenties']*

Kortom: Berenschot heeft deze tekst vanaf het eerste woord sturend gemaakt waardoor ieder antwoord feitelijk zonder waarde is.

Nu dezelfde vraag maar op iets andere wijze geschreven:

Er volgt nu een overzicht van activiteiten die betaald moeten worden uit de heffing. We willen u nu vragen om per activiteit aan te geven of u vindt dat deze activiteit voor uw bedrijf wel van belang is. En als zij dat niet is of zij dan door individuele ondernemers, door de branche-organisaties (leden betalen, alleen degenen die voordeel hebben profiteren) of door alle branchegenoten via het PT (allen betalen, allen profiteren) zou moeten worden gefinancierd? (Een andere wijze van private financiering door middel van merkreclame kan positieve consequenties hebben voor de netto marge)

- Vraag: 1) bent u voor collectieve reclame waardoor u een lage marge houdt of 2) bent u voor merkreclame waar u kans op een hogere netto marge heeft?

Men ziet, een paar andere woorden, de vraag is anders en de geënquêteerde wordt een andere kant uitgestuurd.

Nog wat algemene zaken uit de openingspagina van de enquête:

Met deze brief willen we u vragen om mee te werken **aan een proefmeting over het draagvlak** (MET DIT SOORT VRAGEN WEET JE NIETS OVER HET DRAAGVLAK, JE STUURT JE EIGEN UITSLAG) van het Productschap Tuinbouw onder ondernemers.

De ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Economische Zaken en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben bureau Berenschot gevraagd om bij twee schappen een Proefmeting te doen. Gezien **de structuur en complexiteit** (WAT IS ER ANDERS BIJ DEZE SCHAPPEN QUA STRUCTUUR OF COMPLEXITEIT DAN BIJ DE REST VAN DE SCHAPPEN? OVERAL WORDEN BESTUURDERS BENOEMD EN ZIJN BEDRIJVEN VERPLICHT LID) zijn Productschap Tuinbouw en Hoofdbedrijfschap Ambachten gevraagd' aan deze proefmeting mee te werken. Deze proef moet uitwijzen hoe **betrouwbare en objectieve** (DAN MOETEN WE BEGINNEN MET ANDERE VRAGEN) metingen in de toekomst kunnen plaatsvinden. Achtergrond. In 2005 hebben alle schappen in het kader van de toekomstverkenningen **het draagvlak gepeild** (UIT 35000 BEDRIJVEN ZIJN 180 ONDERNEMERS DOOR BERENSCHOT GESELECTEERD) voor het huidige functioneren en voor de toekomstplannen Het vorige kabinet heeft bepaald dat het draagvlak voor alle schappen iedere vier jaar gemeten zal worden (VOOR PRODUCTSCHAP TUINBOUW HAD DIT IN 2007 AL GEDAAN MOETEN ZIJN). Het kabinet wil de resultaten van deze draagvlaktoetsen gaan gebruiken bij het vierjaarlijks oordeel over het draagvlak bij de verschillende schappen De draagvlaktoets is erop gericht ondernemers meer invloed te geven op schappen ((HOE? ZE KRIJGEN GEEN

INSPRAAKRECHT, GEEN MOTIERECHT, GEEN STEMRECHT EN MOGEN DE BESTUURDERS NIET KIEZEN) en de draagvlaktoets kunt u als ondernemer uw stem laten horen (TEGEN DEZE TEKSTUELE HOOGSTANDJES VAN BERENSCHOT IS HET MERENDEEL VAN DE AGRARIERS WELLICHT NIET OPGEWASSEN) over het schap, de heffing en de activiteiten van het schap. Tevens krijgen de schappen direct inzicht in wat er bij de ondernemers leeft. Na inwerkingtreding van de wijziging van de Wet op de bedrijfsorganisatie (verwachting I -I-2009) is de draagvlaktoets verplicht voor alle schappen. De toekomstige onderzoeken zijn openbaar en worden door het PT-bestuur gebruikt voor besluiten over te nemen maatregelen en door de ministers bij hun besluit over de toekomst en mogelijkerwijs het voortbestaan van het schap. Voor het echter zover is, laten we onderzoeken hoe zo'n draagvlaktoets het beste kan worden opgezet.

De NVAF zou nog meer over deze sturende enquête kunnen schrijven maar de rode draad is met dit paar voorbeelden wel bewezen: er wordt door Berenschot gestuurd naar een gewenste uitslag. Met haar medewerking aan deze enquête toont het Ministerie van Sociale Zaken dat zij net zo onder de macht van PT is als het Ministerie van Landbouw (de reparatiewet met 8 jaar terugwerkende kracht die Gerda Verburg onder invloed van PT binnen 2 weken door het parlement haalde, liet zien dat PT ook bij het LNV een ijzersterke lobby heeft) Ook wordt opnieuw duidelijk hoe onbetrouwbaar de onderzoeken van Berenschot zijn.

De uitslag van dit minionderzoek heeft voor de NVAF geen enkele waarde.

stichting Nieuwe Vrije Agrarische Federatie (NVAF)
Clemens Fischer, voorzitter
www.agrarischmanifest.nl